

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitur Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la
Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT I V.

QVAM UTILITATEM IN ECCLESTIA ADFER-
rant viri docti & Sancti; & quantum detrimenti improbi,
& quo modo & ratione eis accedendum ad sua
munia.

VI SCIENTIARVM PERFECTIIONEM SVNT CONSEC-
TI, easq; cum virtutibus, sicut diximus, coniunxerunt: digni
sunt officijs, ad quæ illæ diriguntur: quia poterunt ea excu-
cere cum utilitate Reipublicæ & proximorum, & absque pro-
prio detrimento. De talibus enim intelligitur, quod Spiritus sanctus
dixit: a multitudo Sapientum sanis est orbis terrarum: quatenus scilicet
quant ad obtinenda, conseruanda, augenda ac perficienda omnia genera
sanitatum, quæ possunt hominibus competere: sanitatem scilicet cor-
poris & spiritus; moralem & politicam; ac supernaturalem & diuinam: &
ipsam æternam salutem, quæ finis est omnium. Multitudo medicorum
sapientum iustorum est salus terræ: nam arte sua infirmos sanant, & nos
præseruant à morbis. Ac propterea Deus iussit eos honorare b d
plina medici (ait Ecclesiasticus) exultauit caput illius, & in conspectu Magnarum
rum collaudabitur. Altissimus creauit de terra medicamenta, & vir prudens
abhorrebit illa. Etiam multitudo Sapientum peritorum iuris Canonici
Ciuis, si innitatur sanctitati & iustitiæ, est Reipublicæ salus: conseruant
enim eius pacem, reparant iniurias illatas, ac discordias componunt: vi-
ciues benè inter se conuenientes, obtinere possunt concordiam charitatis
cum Deo, & cum proximo, qui est finis officij eorum. Multitudo Theo-
logorum Sapientum, ac Sanctorum est Salus Ecclesiæ: nam suis Minis-
trijs eam tuentur, resistunt furie hæreticorum, & auxilium præstant ad
salutem & perfectionem animarum. Et tunc Ecclesiæ floret, cum in ea
splendet multitudo Confessoriorum, Concionatorum, Episcoporum
ac Prælatorum insigni sapientia & sanctitate præditorum.

§. I.

APERTE hoc proposuit Christus Dominus, noster cum suos dis-
cipulos Magistros ac Doctores creauit, eisque insignia eius gradus
contulit, dicens: a vos estis sal terræ, lux mundi, cuius supra montem
posita, lucerna posita super candelabrum, vt lux vestra luceat coram hominibus,
magnumque geratis zelum ne lex aut Prophetæ soluantur, sed exactè ser-
uentur.

a Sapient. 6
26.

b Eccli 38.3

a Matth. 5.
13.

uentur, ac tandem concludit: *qui ita fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in Regio celorum.* His enim insinuat excellentiam & præstantiam eorum in eo consistere vt faciant quod docent, & doceant quod faciunt: connectendo verba cum operibus, & opera cum verbis: vt utrisque enim simul iunctis erunt salus totius Ecclesiæ. Ac propterea primò eos vocat *sal terræ*, quia sapienciã suã sanctã prudenti ac iucundã salutẽ adferunt hominibus, curantes vulnera peccatorũ eorũ, eosq; à corruptione vitiorũ præferuantes; & virtutes reddentes sapidas & iucundas, ostendentes suis rationibus, exẽplis, ac prudentibus colloquijs, eas esse faciles, ac iucundas. Nam quamuis doctrina crucis & mortificationis carnis sit ex ipsa insipida, & acerbã quasi mors; nec sit qui hilari vultu eam aspiciat, aut manum ad eam exercendam admoueat: ipsi tamen, sapientiæ suę sale ita eam condiunt, ac dulcorant, vt & amabilem reddant, & salubrem: eum in modum quo Propheta Elifæus mittens modicum Salis in fontem quẽdam aquæ amaræ, & pessimæ, quæ terram sterilem reddebat, dixit, in nomine Domini: *b sanauit aquas has. & non erit vltra in eũ mors neque sterilitas.* Aquo tempore filij prophetarum, qui prius aquam illam, non nisi cum magna nausea ac dolore bibere poterant, cum magna delectatione eam bibebant: ita etiam eruditi & sancti Prædicatores Sale Diuinæ sapientiæ & gratiæ eius doctrinã, quæ prius amara erat, & sterilis, ita condiunt, vt fiat iucunda, suavis, ac fecunda: ita vt fideles, qui prius eam horrebant, iam amplectantur, & exequantur, & gloriantur de Christi, eiusque crucis mortificatione; inuenientes in ea magnum solarium, & gaudium. Et quãuis Concionatores interdum sanctã quadam irã accensi inuehantur in peccata, magnoque zelo increpent peccatores: hic tamen zelus & increpatio est etiã Sal, quod sanat: & licet aliquã habeat acerbitatẽ; animæ tamen iucundum adfert saporem, ob sapientiam & prudentiam, qua prædicator oportunè eam adhibet. Nam (vt ait S. Hilarius) Sal duo in se continet elementa, aquã & ignẽ, quæ etsi inter se sint contraria: quia aqua est frigida, & humida; ignis autem calidus, & siccus: in Sale tamen habet quoddam temperamentum mixtum ex illis extremis: ita sapientes & Sancti in omnibus suis actionibus euitant extrema vitiosa: non enim sunt frigidi aut ignaui, sicut aqua in adhibendis reprehensionibus & seueritate conueniente: nec sunt nimis Cholericis, & pungentes, quasi ignis, vt seueritate sua cõburant & cõsumat: sed medium quoddã tenent, sicut Sal. hoc modo sunt *sal terra*, eiusq; peccata reparant.

QVONIAM autem in mundo sunt etiam alij morbi ignorantiarum & errorum, ex quibus vitia oriuntur & peccata: vt intelligatur, sanctos Doctores etiam esse salutem terræ, quam curant & præferuant ab huiusmodi morbis ac miserijs, adiecit Saluator: *vos estis lux mundi*, & quasi lu-

I.

b 4. Reg. 2.
12.Canone. 5.
in Matt.

minaria cœli, electi vt Sol, & pulchri sicut Luna, splendentes sicut astra stellarum lucentium die ac nocte fidelibus & infidelibus iustis & peccatoribus, vt alij exeat è tenebris, in quibus versantur; alij verò crescant & perficiantur in lumine quod præferunt. Quæ autem salus hac pretiosior esse potest? de, *Sole iustitia* dixit Malachias: *sanitas in porta eius*: penam autem appellat radios lucis, quos vel per seipsum, vel per suos emittit Doctores, ad sanandas animas quas eis penetrat.

c Malach. 4. 7.

3

S E D vterius progreditur, dicens: eos esse *ciuitatem supra montem positam*. quia supra celsitudinem & firmitatem sanctæ suæ vitæ, fundant suam doctrinam, accipiunt venientes ad se, protegunt, & instrunt in re quæ spectant ad salutem animarum eorum, & Christianam politiam bene nouimus ciuitates in montibus altis constructas, multo esse saniores, quæ sunt in vallibus, & locis demissis ædificatæ: illæ enim vtuntur re puriori; & cum in alijs sunt nebulae, pestes, aut alij morbi: illæ ab his morbi ferijs sunt liberæ. Hunc in modum ciuitas abundans multis virtutibus ac Sanctis, est ciuitas sana, gaudet quæ puriori aura Spiritus Sancti quæ perflat per ipsa ministeria, quæ illi erga ciues exercent. non sunt ea ignorantia nebulæ, non viscosæ vitiorum pestes, quia illi ab his malis eos præseruant: ac propterea vocari potest vt altera illa ciuitas de Tribu

d Iosue 15. 62.

4

Juda: dicitur *ciuitas salis*: eò quòd sit ciuitas virorum sapientum, cœlesti sapientia repletorum. S E D quoniam ciuitas est locus valde latus, multas habens peculiares domos, quæ opus habent magis in particulari curam & illuminari: addit Saluator noster, tales ministros non solum esse generalem mundi & ciuitatum lucem; sed etiam esse *lucernas accensas, & positas super candelabrum, vt luceant omnibus qui in domo sunt*; non verò sub mola aut sub lecto, nam sic collocatæ sibi ipsi lucent, totam verò domum in tenebris relinquunt. Quia tales ministri non solum attendunt profectui proprio vt quiete gaudeant, sed etiam attendunt ad aliorum utilitatem, ac propterea dicuntur esse positi super candelabrum suæ dignitatis & officij, lucentes scientia, & ardentes charitate: illustrantes & amore descendentes omnes habitatores cuiuscunque domus Ecclesiæ. Nec solum illuminant, sicut sol, & stellæ, quæ illuminando nihil amittunt, sed sicut candelæ, quæ dum ardent, sensim diffiunt & consumuntur: ardent enim ac lucent quasi proprijs expensis, & summo cum labore ac mortificatione, vt bene officio suo fungantur, & proximo profint.

5

E x quo etiam prouenit, vt sint quasi speculum & exemplar bonorum operum: quod aspicientes inuitat ad ipsorum imitationem, & ad glorificandum cœlestem Patrem. Ac denique sunt zelatores omnium quæ continentur in lex & prophetæ, & sancta ipsa Euangelia: declarantes ea bene, corroborantes, defendentes, ac re ipsa custodientes, & operantes, vt & alij

eadem

eadem custodiant; nec patientes, vt vel vnum iota, vel vnus apex omnium quæ docent, præmittatur. Et hac via euadunt insignes in regno cælorum hoc est in Ecclesia, cuius Rex est Christus: qui Doctores sapiētes & sanctos reputat Magnates aulae suæ; optans vt multiplicentur, vt sint totius regni salus, siquidem in multitudine talium sapiētium est salus terre.

SED esto essent pauci, hi essent salus eius: quemadmodum enim modicum salis sufficit ad magnam cibi quantitatem salendam: ita sapiētia simul cū sanctitate tantæ virtutis & efficacitatis est, vt vel in paucis manens, sufficiat ad salendum, accendendum, & protegendū, ac perficiendum multos. Prælati vnus sapiens & sanctus est totius communis salus; Concionator vnus doctus ac seruens, ignem imponit toti ciuitati; Iudex vnus sapiens ac zelans, pacem seruat in vniuersa plebe; & Doctor vnus insignis scientiæ & conscientiæ, est instar solis alicuius in mundo, ad omnes consolandos, exhilarandos ac viuificandos. Venit ait Salomō Rex magnus & vallauit ciuitatem quandam: inuentusque est in ea vir pauper & sapiens, e & liberauit urbem per sapiētiā suā. Nam verus aliquis pauper spiritu, qui simul est sapiens, sufficit, vt se opponat Dæmoni, & resistat mundo, eiusque impugnationibus: ac ciuitatem totam defendat, in qua habitat; non alijs armis, quàm suis consilijs, rationibus, industria, & orationibus, sanctisq; suis exemplis. Sed neque vacat mysterio, quod Spiritus S. non dixerit: multitudinem bonorum sapiētum, sed tantum sapiētiā, esse sanitatem orbis terrarum: voluit enim significare: improbos non esse dignos nomine sapiētum, sed stultorum: nam, vt Ieremias dixit, *f sapiētes sunt, vt faciant mala: benè autem facere nesciunt.* Et hoc sufficit, vt pleno ore, ignorantes dicantur, & imprudentes: quæ magna est laus virtutum, vt quæ doctos viros dignos faciāt nomine sapiētum: quia dant vitam, & æstimationem ipsorum eruditioni. Sed quid de illis doctis dicemus, qui cum scientia coniungunt improbitatem: nisi quod venenum sint & pestis orbis terrarum? Quantum enim scientiæ simul cum virtutibus profunt, tantum nocent, si cum vitjs coniungantur: quia tales scientiæ sunt illis quasi arma ad omnia sua scelera perpetranda. Et quemadmodum ait Ieremias se vidisse duos calathos plenos ficibus, quorum vnus *g ficus habebat bonas, bonas valde: alter vero malas, malas valde, ita vt comedi nō possem:* ita dicere possumus, multitudinē sapiētū Sanctorum esse bonā & bonā valde, vtilem & valde vtilē: multitudinē autē sapiētū improborum esse malā & malā valde: noxiā, & valde noxiā: ita vt tolerari nō possint. Ad eam enim miseriam deueniunt, vt nō habeāt veritatē, neq; in vita, neq; in iustitia, neq; in doctrina: & potius in omnibus his tribus deficiant, semperq; viuant in mendacio in iustitia, & fraude; & eorum sapiētia est, quā S. Iacobus Apostolus ap-

pellat

e Eccl. 9. 14.

f Ierem. 4.
22.

g Iere. 24. 3.

b Iacob 3. 16
22 q 45.
ad 1.

pellat h terrenam, animale, & diabolicam. Quæ tria epitheta ei attribuitur, ut ait S. Thomas, duplici titulo: primò eò quòd illi scientia sua ad fines terrenos, animales, ac diabolicos: etià enim illa sit ex se bona, eius tamen vsus est malus: quando eam cogunt tanquam ancillam seruire vitij avaritiæ, sensualitatis ac superbiæ: conculcata virtute, veritate & iustitia, modò quod intendunt assequantur.

1. Apoc. 16.
13.

Et hinc oritur secundus titulus siue causa horum cognominum, et detestandam doctrinam quam docet, corrumpendo non solum ipsam scientiæ finem, sed ipsam etiam scientiam, eiusque veritatem, & puritatem. Inordinata enim peritiorum horum bonorum cupiditas, non solum vitiorum seminarium, sed etiam errorum: quia labi facit in doctrinas terrenas, animales, & diabolicas: quæ fauent avaritiæ & terrenarum vitiarum cupiditati, carnis concupiscentiæ, & voluptati animali ac carnalis sensuum ac diabolicæ superbiæ vitæ. Qualis est doctrina Magistrorum ac Prædicantium Hæreticorum, de quibus dixit S. Ioannes, quòd viderit prodire de ore draconis, & de ore bestia, & de ore Pseudoprophetae tres immundos in modum ranarum: quia ad ea quæ faciunt ac docent, abiguntur à Sathana; & à carne, ad mores bestiales propensa; & à mundo falso deceptore & adulate. Dicuntur autem tres, quia in aliquibus peccat ualeat sapientia terrena & auara, in alijs animalis & sensualis, in alijs diabolica & ambitiosa. Sunt autem in modum ranarum, quæ non numerantur in fluentibus fluuiorum aquis, sed in sordidis ac cœnosis lacubus: quorum clamores importuni sunt ac molesti, & maiores quam corporum earum paruitas alias exigeret. huiusmodi enim falsi Magistri detestantur aquas claras, & Crystallinas Sacrarum scripturarum, & in eis contentam puritatem, solumque gloriantur ac delectantur turbidis, & foetidis doctrinis carnalibus ac terrenis, quas discunt à Patre ipso mendaciorum Dracone illo rufo, qui ventrem habebat fetida huiusmodi aqua plenum, & qui

k Apoc. 12.
15.

misit ex ore suo tanquam flumen. (ut ait S. Ioannes) post mulierem, quæ Ecclesiam significabat, ut eam faceret trahi à flumine, & sic eam decipere & traheret sibi consentire. Hac aqua nutriuntur eius Magistri, qui sunt quasi omnia coaxantes, garrientes, tumidi, seipos inctantes, sordidi & carnaliter. Quis autem nouerit damna referre quæ sapientia hæc terrena animalis & diabolica adfert mundo: cum eos inuadit, qui iactant se esse sapientes? Dicat hoc Sæctus Apostolus Iudas Thadæus, qui horum proprietates præclare describit: hi qui sicut ranæ sunt garruli, sunt tanquam animalia muta ad omne quod bonum est: non enim ratione sed passione gubernabatur. nam quacumque ignorat blasphemant, & de his quæ non intelligunt, malè loquuntur. Sunt enim inuidi, sicut Cain: qui fratres suos ancipiti linguarum suarum gladio occidunt; sunt ambitiosi & carni

in Epist. canonica
nonic. 10

sicut *Core*, dū optimas cathedras, & maximas dignitates ambiūt, turbantes Ecclesiam & totam Rempublicam, vt eas obtineant. Sunt cupidi sicut *Balaam*, qui regem Balac peruersam docuit doctrinam propter munera, quæ ab illo accipiebat: *mirantur personas quæstus causa*, venerantur enim nimum diuites, ac potentes, eisque adulantur, tradentes doctrinas iuxta illorum palatum, propter lucrum, quod ab ipsis expectant. Ex quo fit, vt sint sicut politici approbantes, ac prædicantes doctrinam quæ Principibus placet: cum quibus muratur, sequentes & approbantes eorū dictamina: ac propterea sunt sicut *nubes sine aqua, quæ à ventis circumferuntur*. Cū enim præferat speciem sapientum excellorum sicut nubes: nō tamen continēt aquā veræ sapientiæ; ideoq; sequuntur ventū quemcūq; doctrinæ, quod eos ipsorū vanitas impellit. Hi sunt *in epulis suis macula conuuantes sine timore, seipfos pascentes*. Omnis enim eorū cogitatio & studiu est in conuiujs, & ebrietatibus; vt seipfos pascant, suas conscientias maculēt, & alienas multis ac grauibus peccatis. sunt *fluctus feri maris*, ob furorem & crudelitatem, quā seruant contra resistentes ipsi; *desumptes suas confusiones*, verba scilicet iniuriosa, vt eos pudore afficiat & confundat. Sunt denique sicut *stera errantia*: ostendunt enim sapientiæ splendorem, cū sint erroribus pleni; errare faciunt eos qui ipsos sequuntur. Tales sunt sapientes terreni, animales, ac diabolici; corrumpentes salutem, pacem, ac felicitatem Christianæ Reipublicæ; capitales hostes veræ sapientiæ defursum descendenti, quæ non terrena est, sed cœlestis non animalis, sed spiritualis; non diabolica, sed Angelica & Diuina: nunquam *abit in viam Cain*: quia *l sine fictione discitur. & sine inuidia communicatur. non effunditur mercede sicut Balaam*, sed gratis dat, quod gratis accepit: non est particeps *comraditionis Core*: quia horret tumultus, & potius impellit ad stationem & locum humilem; est nubes aquā viuā plena; est sidus fixū summi splendoris; & mare ingentis immensitatis absque mutationum varietate, iuxta illud, quod *Isaias* prædixit futurum tempore Messie: quod *in terra esset replēta scientiā Domini sicut aqua maris operientes eam*. Denique semper est in pugna & congressu contra hostem suum, scientiam terrenam, animaleam & diabolicam: mouendo & impellendo filios suos ne pacem cum illa ineant; nec eam in re vlla ad se admittant: eò quod *ad eò sit astuta, & industria; vt sensim & inaduertenter illabatur; & à modo malo labatur in magnum; & à vitio in errorem; & n Nazaraos niue alias candidiores ob suam puritatem; & lacte molidiores ob scientiam & eloquentiam; & rubicundiores ebove antiquo, propter charitatem; & saphyro pulchrioris, propter omnium virtutum ornatum: illa reddit eos carbonibus nigriores, deijciēs illos in granes errores & peccata, nisi bene muniti sint duobus documentis magni momenti.*

l Sapiens.
7. 13.

m Isaias.
11. 9.

n Thren.
4. 7.